

Możliwości wsparcia poprawy
jakości zasobów mieszkaniowych,
w szczególności
z obszaru rewitalizacji
miasta Rawa Mazowiecka
– poradnik

OPRACOWANIE: WYDZIAŁ GOSPODARKI TERENAMI
URZĄD MIASTA RAWA MAZOWIECKA

SPIS TREŚCI

KOMPLEKSOWY SYSTEM WSPARCIA POPRAWY JAKOŚCI ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH – PROJEKT W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI MIASTA RAWA MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2025.....	7
DIAGNOZA SYTUACJI MIESZKANIOWEJ W RAWIE MAZOWIECKIEJ.....	8
INSTRUMENTY POMOCOWE RELIZOWANE PRZEZ MIASTO RAWA MAZOWIECKA	9
Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Rawa Mazowiecka dla obrębu nr 4	9
Kalkulator efektywności energetycznej	11
Konsultacje z energetykiem gminnym	17
Konkurs na najładniejszą elewację	17
Obniżenie opłat za zajęcie pasa drogowego w celu wykonania remontu elewacji budynku	19
Dotacja z budżetu miasta na zabytki	19
INSTRUMENTY POMOCOWE REALIZOWANE PRZEZ INNE PODMIOTY	21
Programy Banku Gospodarstwa Krajowego	21
Premia termomodernizacyjna	21
Premia remontowa	23
Program czyste powietrze	24
Dotacje na zabytki.....	29
Dotacje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.....	31
Dotacje Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	32
Dotacje Samorządu Województwa Łódzkiego	33
Zabytki w strefie rewitalizacji – mapa pogładowa.....	35
aktualizacja poradnika: 31 marca 2022 r.....	36

Szanowni Państwo,

Rawa Mazowiecka należy do miast, które postanowiły wziąć udział w procesie rewitalizacji. Jednym z podstawowych projektów rewitalizacyjnych, wpisanych do Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2016 – 2025 jest projekt dotyczący Kompleksowego Systemu Wsparcia Poprawy Jakości Zasobów Mieszkaniowych. Jego celem jest stworzenie możliwości poprawy warunków mieszkaniowych na terenie miasta Rawa Mazowiecka, w szczególności na obszarze rewitalizacji.

W ramach projektu, pod koniec 2018 r. Krajowy Instytut Polityki Przestrzennej i Mieszkalnictwa wykonał opracowanie zawierające diagnozę sytuacji mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka oraz przedstawił przykładowe, dobre praktyki odnoszące się do polityki remontowej zasobów mieszkaniowych, wyznaczając proponowane kierunki działań zmierzające do poprawy warunków mieszkaniowych różnych grup społecznych.

W 2019 r. zorganizowano konsultacje lokalne dla właścicieli nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka. Pozwoliły one na zebranie informacji dotyczących planowanych remontów, sposobów ich finansowania i oczekiwań mieszkańców w zakresie instrumentów pomocowych. W ramach konsultacji, omówiono z mieszkańcami propozycje rozwiązań, które Miasto wdroży od 2020 r.

Jednym z instrumentów pomocowych, pozafinansowych jest przedmiotowy poradnik, w którym zostały omówione różnego rodzaju narzędzia wsparcia zasobów mieszkaniowych. Poradnik ten jest opisem instrumentów realizowanych przez Miasto Rawa Mazowiecka oraz inne podmioty, które to instrumenty mogą wpłynąć na poprawę jakości zasobów mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka i być wykorzystane przez jego mieszkańców.

Poradnik ten będzie aktualizowany, w przypadku zmian w procedurach dotyczących opisanych instrumentów pomocowych.

Zapraszam do zapoznania się z przedstawionymi mechanizmami pomocowymi i do wykorzystania ich w przypadku realizacji swoich inwestycji. Niech nasz wspólny cel – poprawa jakości zasobów mieszkaniowych – zostanie wspólnie i pomyślnie zrealizowany.

Piotr Irla

Burmistrz Miasta Rawa Mazowiecka

KOMPLEKSOWY SYSTEM WSPARCIA POPRAWY JAKOŚCI ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH – PROJEKT W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI MIASTA RAWA MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2025

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2016 – 2025 został zapisany projekt podstawowy Kompleksowy System Wsparcia Poprawy Jakości Zasobów Mieszkaniowych. Jego celem jest stworzenie mechanizmów zmierzających do poprawy warunków mieszkaniowych poprzez opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu wsparcia. W ramach realizacji projektu wskazano następujące działania:

- przygotowanie kompleksowej diagnozy sytuacji mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji, uwzględniającej strukturę własnościową mieszkań (formy władania), jak również strukturę społeczną (grupy społeczne i ich potrzeby), ekonomiczną (ceny i czynsze) oraz techniczną;
- analizę dotychczasowych dobrych praktyk z Polski, uwzględniających udział środków publicznych we wsparciu remontów i modernizacji prywatnych zasobów mieszkaniowych – od wsparcia drobnych działań naprawczych po kompleksowe projekty budowlane;
- opracowanie kierunków działań zmierzających do poprawy warunków mieszkaniowych zróżnicowanych grup społecznych;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych, mających na celu poinformowanie maksymalnie dużej liczby wspólnot mieszkaniowych i pozostałych mieszkańców o tworzonego systemu i dostępnych w jego ramach instrumentach wsparcia poprawy stanu mieszkań;
- opracowanie pakietu aktów wykonawczych prawa miejscowego, wprowadzających instrumenty wsparcia finansowego i organizacyjnego dla wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych oraz pozostałych prywatnych osób fizycznych i prawnych, władających zasobami mieszkaniowymi;
- przeprowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej na temat możliwości skorzystania ze wsparcia finansowego na działania remontowe i modernizacyjne na terenie obszaru rewitalizowanego.

Pod koniec 2018 r. Miasto Rawa Mazowiecka otrzymało wykonaną przez Krajowy Instytut Polityki Przestrzennej i Mieszkalnictwa diagnozę sytuacji mieszkaniowej w Rawie Mazowieckiej. Diagnoza ta składa się z opisu zasobu mieszkaniowego znajdującego się na terenie miasta oraz dobrych praktyk odnoszących się do polityki remontowej zasobów mieszkaniowych.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Rawa Mazowiecka wyznaczony został obszar rewitalizacji, który pokrywa się z granicami ścisłej ochrony konserwatorskiej Starego Miasta. Z jednej strony zasób mieszkaniowy jest więc walorem procesu rewitalizacji, z uwagi na silne oddziaływanie na krajobraz kulturowy całego miasta, z drugiej zaś stanowi istotną strefę kryzysową, z uwagi na lata zaniedbań w prowadzeniu bieżących działań odtworzeniowych. Duża część zabudowy śródmiejskiej, z uwagi na walory architektoniczne, objęta została ochroną konserwatorską, w tym rejestrową. Na obszarze rewitalizacji dominuje własność prywatna. Dopełniają ją budynki socjalne i wspólnoty mieszkaniowe, zarządzane przez Rawskie TBS Sp. z o.o.

W diagnozie opisano szereg dobrych praktyk odnoszących się do polityki remontowej zasobów mieszkaniowych. Wskazano różnego rodzaju instrumenty dedykowane najemcom, właścicielom i wspólnotom mieszkaniowym. Na podstawie opisanych przykładów wskazano kierunki działań, które można wdrożyć w Rawie Mazowieckiej. Ważnym podsumowaniem diagnozy jest jednak rekomendacja związana z koniecznością przekształcenia w przyszłości Lokalnego Programu Rewitalizacji w Gminny Program Rewitalizacji. Z punktu widzenia uwarunkowań obszaru rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka, w którym występuje nagromadzenie budynków w złym stanie technicznym, będących własnością prywatną, kluczowe stają się możliwości dotowania ich remontów ze środków publicznych. Taka możliwość jest jednak jedynie w przypadku wyznaczenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 9 października 2015 r. *o rewitalizacji*. Z uwagi na fakt, iż w Rawie Mazowieckiej nie ma wyznaczonej Specjalnej Strefy Rewitalizacji i nie obowiązuje gminny program rewitalizacji, nie jest możliwe wykorzystanie wszystkich programów umożliwiających dotowanie budynków nie będących zabytkami, będących własnością osób prywatnych.

Po analizie przykładów zawartych w diagnozie i przepisów prawnych, wybrano kilka instrumentów, które postanowiono wdrażać od 2020 r. w celu poprawy zasobów mieszkaniowych na terenie miasta Rawa Mazowiecka, a w szczególności na obszarze rewitalizacji.

Instrumenty pozafinansowe realizowane przez Miasto Rawa Mazowiecka od 2020 r.:

- 1) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka dla obrębu nr 4,
- 2) kalkulator efektywności energetycznej,
- 3) konsultacje z energetykiem gminnym.

Instrumenty finansowe realizowane przez Miasto Rawa Mazowiecka od 2020 r.:

- 4) konkurs na najładniejszą elewację,
- 5) obniżenie opłat za zajęcie pasa drogowego w celu wykonania remontu elewacji budynku,
- 6) dotacje na zabytki.

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA RAWA MAZOWIECKA DLA OBRĘBU NR 4

Każda inwestycja budowlana wymaga zastosowania przepisów zawartych w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186 z późn.). Przepisy te przewidują trzy tryby realizacji inwestycji: na podstawie pozwolenia na budowę, na podstawie zgłoszenia lub bez pozwolenia i bez zgłoszenia.

Na początku planowania swojego zamierzenia budowlanego warto więc dowiedzieć się jaka procedura będzie nas obowiązywała.

Przedsięwzięcia, które nie wymagają pozwolenia na budowę wymienione zostały [w art. 29](#) ww. ustawy Prawo budowlane. Prace, które wymagają zgłoszenia wyszczególniono [w art. 30](#).

Jeśli już wiemy, w jakim trybie będziemy realizować naszą inwestycję, musimy przygotować odpowiednią dokumentację. Każda inwestycja musi być realizowana na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W miejscowym planie ustalone jest bowiem przeznaczenie i sposób zagospodarowania terenu. Dowiadujemy się z niego m.in. co można wybudować na danej działce, jak wysoki może być budynek czy jaką powierzchnię działki możemy zabudować.

Rawa Mazowiecka jest pokryta w 100% planem miejscowym, co oznacza, że dla każdej działki położonej na terenie miasta ustalone są przez Radę Miasta Rawa Mazowiecka odpowiednie regulacje dotyczące sposobu jej zagospodarowania.

Plan miejscowy dla Rawy Mazowieckiej został zatwierdzony uchwałami: Nr XXI/159/2000 Rady Miejskiej w Rawie Mazowieckiej z dnia 30 marca 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rawy Mazowieckiej (Dz. Urzędowy Woj. Łódzkiego z 2000 r. Nr 64 poz. 354 z późn. zm.), Nr XIV/102/11 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, obszar położony w rejonie ulicy Księża Domki i zbiornika Tatar (Dz. Urzędowy Woj. Łódzkiego z 2012 r. poz. 572), Nr XV/119/20 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, obręb ewidencyjny Nr 7 (Dz. Urzędowy Woj. Łódzkiego z 2020 r. poz. 1572) i Nr XXII/175/20 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 24 września 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, obręb ewidencyjny Nr 4 (Dz. Urzędowy Woj. Łódzkiego z 2020 r. poz. 5554).

Warto podkreślić, iż w nowym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla obrębu nr 4 wpisane zostały ustalenia z zakresu kolorystyki elewacji i dachów, które wpisują się w koncepcję projektu Rewitalizacji Miasta Rawa Mazowiecka.

Co ważne, obszar rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka, położony w obrębie nr 4 miasta Rawa Mazowiecka pokrywa się z granicami strefy konserwatorskiej Starego Miasta. Zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizacja inwestycji na obszarze strefy konserwatorskiej podlega uzgodnieniu z konserwatorem zabytków.

Co to oznacza dla właścicieli działek położonych w granicach strefy? Wszystkie roboty budowlane – te wymagające zgłoszenia czy pozwolenia na budowę należy uzgodnić z Łódzkim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ!

Jeśli planujesz swoją inwestycję ZAWSZE:

1. Sprawdź ustalenia planu miejscowego => Urząd Miasta Rawa Mazowiecka, Wydział Gospodarki Terenami – Pl. Marszałka J. Piłsudskiego 4 pokój nr 19, tel. 46 814 43 05 System Informacji Przestrzennej: https://mapa.inspire-hub.pl/#/rawa_mazowiecka
2. Sprawdź czy potrzebujesz pozwolenia na budowę czy wystarczy zgłoszenie => art. 29 i art. 30 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane – pozwolenia na budowę wydaje i zgłoszenia przyjmuje Starosta Rawski - Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej, Wydział Środowiska, Architektury i Budownictwa i Ochrony – ul. Kościuszki 5, pokój nr 203 i 204, tel. 46 814 28 82, wew. 203 lub 204

W zależności od Twojej sytuacji być może będziesz musiał także:

3. Zdobyć uzgodnienie Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – ul. Piotrkowska 99, 90-425 Łódź, tel. 42 631 78 92, <http://www.wuoz-lodz.pl/> (jeśli Twoja działka położona jest w ścisłej strefie ochrony konserwatorskiej Starego Miasta lub budynek jest zabytkiem – wymóg ten będzie zapisany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego).
4. Zdobyć uzgodnienia wymagane w obowiązujących przepisach prawnych.
5. Zlecić wykonanie projektu projektantowi posiadającemu odpowiednie uprawnienia.

Przygotowując się do przeprowadzenia inwestycji na obszarze rewitalizacji mieszkańcy często zastanawiają się od czego zacząć. Jaka powinna być kolejność prac? Jak się przygotować np. do wymiany źródła ciepła w swoim budynku, jakie prace termomodernizacyjne przeprowadzić, aby zwiększyć efektywność energetyczną naszego budynku i w rezultacie płacić mniejsze rachunki, jak poprawić wizerunek naszego budynku i skąd wziąć środki na przeprowadzenie tego typu prac.

W tej części poradnika pokażemy w kilku krokach możliwości, które potencjalny inwestor może wykorzystać przy planowaniu swojej inwestycji; jak również omówimy po krótko tematykę związaną z OZE w zakresie mikroinstalacji fotowoltaicznej i kolektorów słonecznych. Jest to tylko propozycja skierowana do mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale z porad mogą również skorzystać mieszkańcy miasta Rawa Mazowiecka.

Podjęcie decyzji dotyczącej przeprowadzenia prac remontowych powinno być poprzedzone:

- a) analizą i udokumentowaniem potrzeb np. w oparciu o przeprowadzone przeglądy systemu grzewczego.
Rozpocznij inwestycję od przygotowania dokładnej listy prac remontowych, które planujesz przeprowadzić – najpierw najbardziej pilne, a dopiero później te, które chciałbyś zrobić, jeżeli zdążysz i wystarczy Ci środków finansowych. Warto zwrócić uwagę, czy w ramach zaplanowanych prac są elementy, które możemy samodzielnie naprawić lub po prostu odrestaurować, np. podczas zmiany aranżacji;
- b) sporządzeniem wstępnego harmonogramu prac i określeniem szacunkowych kosztów związanych z ich realizacją.
Po opracowaniu listy pracy, należy oszacować koszty remontu. Trzeba wziąć pod uwagę koszty potrzebnych elementów i ewentualnej pomocy fachowców, aby wiedzieć ile środków na remont należy przeznaczyć. Dzięki temu łatwiej będzie uniknąć nieprzewidzianych wydatków. Najlepiej przejrzeć strony sklepów internetowych i oszacować na tej podstawie cenę pamiętając, że oprócz podstawowych elementów czasami potrzebne są nam dodatkowe produkty jak np. gips do zaszpachlowania ubytków w ścianie. Ceny materiałów najlepiej porównać w kilku sklepach, aby spróbować jak najwięcej zaoszczędzić;
- c) weryfikacją czy w związku z realizacją prac remontowych wymagane jest opracowanie dokumentacji technicznej, uzyskanie niezbędnych pozwoleń np. od konserwatora zabytków;
- d) weryfikacją budżetu domowego i potencjalnych źródeł dofinansowania.
Wiedząc ile pieniędzy trzeba przeznaczyć na planowany remont domu, łatwiej zaplanować termin prac. Może się okazać, że koszty remontu przerosły oczekiwania i trzeba go na jakiś czas odłożyć, aby zgromadzić środki i materiały. Również można poszukać, czy nie zostały uruchomione jakieś konkursy, programy i granty na tego typu działania, które w znacznym stopniu podbudują budżet domowy. Kiedy już rozpocznie się prace, trzeba pamiętać, aby kontrolować zarówno wydatki, jak

i realizację zaplanowanych prac. Trzymając się spisanego na początku planu, łatwiej zapanować nad budżetem, unikając w ten sposób finansowych niespodzianek.

Z kolei planując realizację inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynku, możesz skorzystać z trzech kroków opisanych poniżej.

Krok pierwszy – termomodernizacja

Pierwsze na co powinniśmy zwrócić uwagę. Przedsięwzięcia termomodernizacyjne to:

- inwestycja, na skutek której zredukujemy zapotrzebowanie na energię ciepłą na potrzeby ogrzewania budynku, a także podgrzewania ciepłej wody użytkowej – inaczej mówiąc docieplenie budynku;
- inwestycja, która redukuje zużycie energii w lokalnej sieci ciepłowniczej oraz zasilającym go źródle ciepła;
- przyłączenie budynku do scentralizowanego źródła ciepła (np. ciepłownia miejska) i likwidacja tym samym źródła lokalnego;
- wymiana (całkowita lub częściowa) źródła energii na odnawialne lub wysokosprawną kogenerację.

Wymiana kotła w pierwszej kolejności przed przeprowadzeniem innych prac termomodernizacyjnych, jest często wyrzucaniem pieniędzy w błoto, zwłaszcza w przypadku budynków o niskim standardzie energetycznym. Jednak przy zastosowaniu ekologicznego kotła pozytywnie wpływa na ograniczenie smogu. Lepsza będzie nawet niekompletna termomodernizacja niż jej całkowity brak.

Termomodernizacja jako docieplenie budynku, czyli uszczelnienie w sposób zapobiegający ucieczce ciepła jest inwestycją w przyszłość i w nasz przyszły budżet domowy. Im mniejsze straty ciepła, tym niższe rachunki za ogrzewanie. Koszt przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych nie jest tani np. dla budynku o powierzchni użytkowej 150m² to wydatek rzędu od 30 000,00 zł do 60 000,00 zł; jednak można się posiłkować zewnętrznymi źródłami dofinansowania np. programem Czyste Powietrze.

Krok drugi – ile ciepła potrzebujesz?

Po zakończeniu prac termomodernizacyjnych powinniśmy ustalić, ile rzeczywiście ciepła potrzebuje nasz budynek. Chodzi tutaj przede wszystkim o to, aby twoje źródło ciepła, które zainstalujesz nie przekraczało potrzeb budynku. Zbyt duża moc kotła to większe zużycie energii, za którą trzeba zapłacić i obniżony komfort życia mieszkańców z powodu przegrzania budynku. Z kolei niedoszacowanie, czyli zbyt niska moc kotła to dyskomfort w postaci zimnych pomieszczeń. Jakie szacunkowe zapotrzebowanie będzie wymagane, można to sprawdzić poprzez wykorzystanie jednego z przykładowych kalkulatorów, o których będzie mowa w dalszej części.

Krok trzeci – wybierz najlepsze rozwiązanie

Wybieramy system ogrzewania, który ma zastąpić ten przestarzały. Jeżeli budynek ma dostęp do sieci ciepłowniczej to ten wybór jest opcją bardzo wygodną (np. brak konieczności konserwacji lub naprawy urządzeń grzewczych).

Jeżeli nie ma takiej możliwości pozostaje nam wybór pomiędzy ogrzewaniem, którego przykłady wskazano poniżej:

1. Ogrzewanie elektryczne – to instalacja prosta, czysta (brak spalin, popiołu), bezpieczna (brak ryzyka wybuchu urządzenia), niski koszt zakupu urządzenia. Wadą tego rozwiązania jest jednak koszt energii. To bardzo droga opcja ogrzewania i lepiej zaplanować ją jako ogrzewanie uzupełniające, niż docelowe.
2. Ogrzewanie gazowe – jeżeli istnieje możliwość dostępu do sieci lub montaż gazu płynnego z butli. Jest to również czysty system ogrzewania, praktycznie bezobsługowy, tańszy niż olej opałowy. Należy jednak pamiętać o systematycznych przeglądach instalacji
3. Ogrzewanie kominkowe – oprócz szczelnie zamkniętych szklanych drzwiczek kominek dodatkowo powinien być wyposażony w jeden z dwóch systemów: system dystrybucji gorącego powietrza (DGP) lub tzw. płaszcz wodny, który współpracuje z instalacją centralnego ogrzewania i może być wykorzystywany do podgrzewania c.w.u.
4. Ogrzewanie pompą ciepła – to urządzenie nie potrzebuje wiele energii (oprócz prądu do rozruchu i podtrzymania pracy), bowiem pobiera ciepło do ogrzania domu z otoczenia (w zależności od typu pompy – z gruntu, wody lub powietrza); jednak sama w sobie nie jest źródłem ciepła. To czysty i bezobsługowy system, ale sam zakup pompy ciepła to duży wydatek, nawet kilkudziesięciu tysięcy złotych.
5. Ogrzewanie kotłem na paliwo stałe – w tym wypadku często wybieramy pomiędzy urządzeniami pracującymi na węgiel kamienny, ekogroszek, drewno opałowe czy też biomasę (np. pellet). Od lipca 2018 r. na polskim rynku w sprzedaży są tylko kotły klasy piątej, a w 2020 r. wchodzi w życie dyrektywa ecodesign jeszcze bardziej zaostrzająca przepisy związane z ochroną środowiska.

Wybierając kocioł należy zwrócić uwagę na jego klasę efektywności energetycznej - im wyższa, tym lepiej. To niższe rachunki za energię lub paliwo.

Planowanie prac – Kalkulatory i Odnawialne Źródła Energi do produkcji energii elektrycznej

Bardzo pomocnym narzędziem przy planowaniu swojej inwestycji jest kalkulator efektywności energetycznej inwestycji. Pomaga on zaplanować zakres rzeczowy inwestycji remontowej zwiększyć opłacalność naszej inwestycji, jeżeli np. chcemy skorzystać z premii termomodernizacyjnej udzielanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Obecnie powszechnie dostępnych jest kilka kalkulatorów wspierających proces realizacji inwestycji energooszczędnych. Przykładowym jest prosty kalkulator, z którego można skorzystać na stronie internetowej <https://www.kalkulator.kape.gov.pl/> lub <https://kalkulatorczystepowietrze.kape.gov.pl/>. Po wprowadzeniu danych związanych np. z powierzchnią domu, rodzajem fundamentów, czy źródeł ciepła, kalkulator dla nowo budowanego budynku wskaże nam jakie będzie zużycie energii w ciągu roku, ile to będzie nas kosztowało i ile procentowo zaoszczędzimy wybierając różne rozwiązania w stosunku do budynku konwencjonalnego.

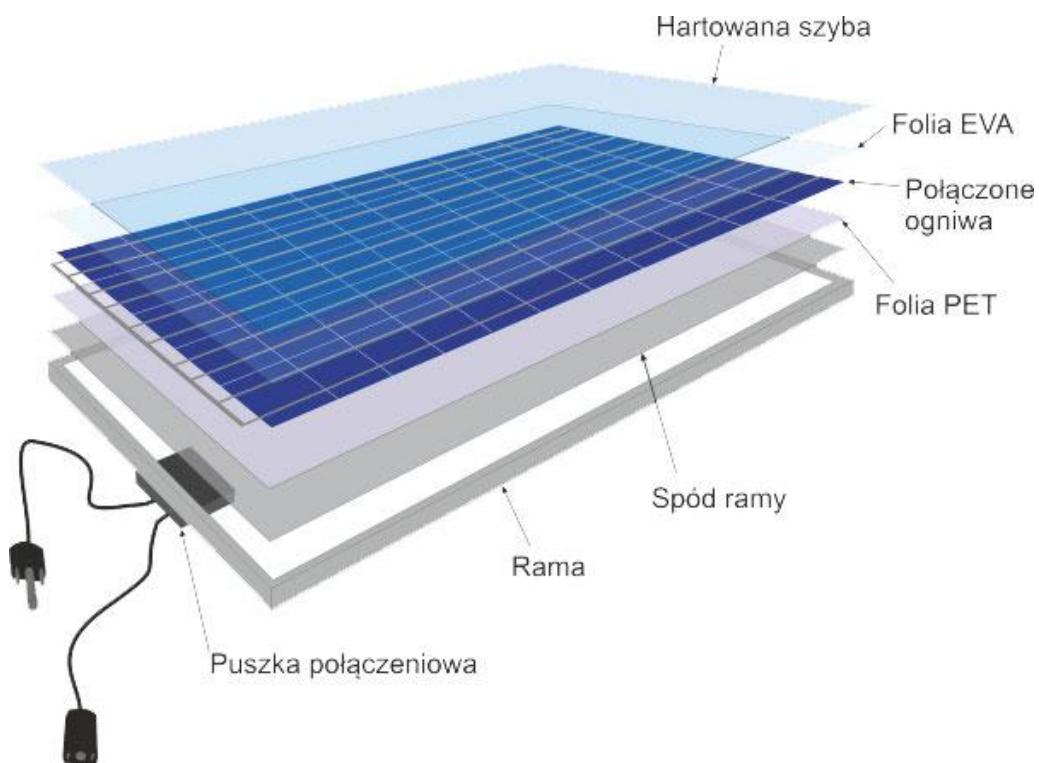
Z kolei korzystając z kalkulatora umieszczonego na stronie internetowej <http://cieplowlasciwie.pl/start> po wprowadzeniu niezbędnych danych, potencjalny inwestor jest w stanie przykładowo oszacować zapotrzebowanie na ciepło w budynku i do podgrzewania wody kranowej, którądy ucieka ciepło, jaka moc kotła będzie optymalna dla budynku, czy też najbardziej optymalne opcje modernizacji budynku.

W sytuacji, w której osoby chcą na swoim budynku zamontować Odnawialne Źródło Energii jakim jest panel fotowoltaiczny lub kolektor słoneczny, mogą również skorzystać ze strony internetowej <https://fotowoltaikaonline.pl/kalkulator> , na której w prosty sposób zostanie pokazany szacunkowy koszt instalacji, okres zwrotu kosztów oraz roczne kwoty oszczędności za energię elektryczną. Oczywiście bardzo istotnym zagadnieniem w tej sytuacji jest również określenie jaka moc będzie nam potrzebna i w jakim celu montaż instalacji będzie nam potrzebny. W pierwszej kolejności powinniśmy wybrać rodzaj instalacji fotowoltanicznej.

MODUŁ FOTOWOLTAICZNY

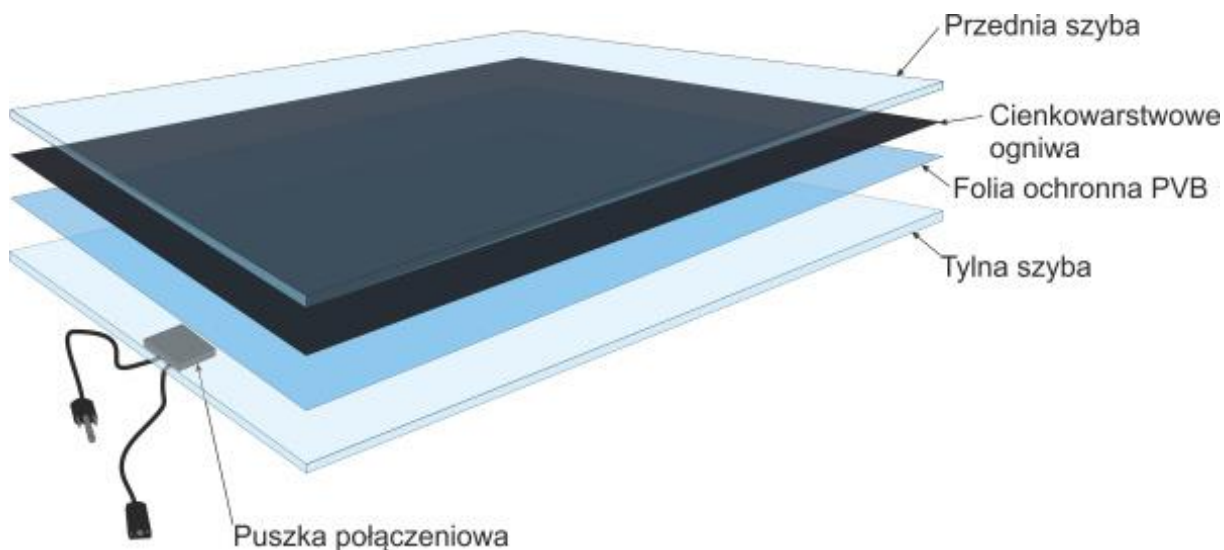
Moduł fotowoltaiczny to urządzenie zmieniające bezpośrednio energię promieniowania słonecznego na energię elektryczną w postaci prądu stałego. Moduły fotowoltaiczne można podzielić według wielu kryteriów. Jednym z podstawowych jest podział na klasyczne zbudowane z ogniw z krzemu krystalicznego zazwyczaj z aluminiową ramką oraz cienkowarstwowe zbudowane z ogniw cienkowarstwowych, często pozbawione ramki. Oczywiście dostępność modułów fotowoltaicznych jest powszechna i w atrakcyjnej cenie, przy tym charakteryzują się wysoką sprawnością; ale należy pamiętać, że duża dostępność to również ryzyko otrzymania produktu niskiej jakości. Poniżej przedstawiono budowę modułów fotowoltaicznych.

Budowa modułu fotowoltaicznego opartego na ogniwach z krzemu krystalicznego:

<https://poradnikprojektanta.pl/ogniwa-i-moduly-fotowoltaiczne-zasada-dzialania-i-budowa/>

Budowa modułu fotowoltaicznego cienkowarstwowego

Źródło: <http://www.kolektory.biz/moduly-fotowoltaiczne/> (31.03.2020 r.)

Przy wyborze modułu PV w celu minimalizacji negatywnego wpływu wysokiej temperatury na uzysk należy:

- Wybrać moduł fotowoltaiczny, który ma najniższą wartość temperaturowego współczynnika mocy,
- Wybrać moduł, który ma najniższą temperaturę nominalną pracy NOCT.

Instalując moduły fotowoltaiczne w celu minimalizacji negatywnego wpływu wysokiej temperatury na uzysk energii, należy też unikać ograniczania przepływu powietrza nad i pod modułami.

Biorąc pod uwagę typowy dom jednorodzinny oraz instalację fotowoltaiczną o mocy do 10 kWp wstępny dobór można dokonać za pomocą prostych wskaźników opierając się na ilości zużytej energii lub wysokości rachunków.

Na każdy zużyty rocznie 1 kWh energii dobrać ok. 1,25 Wp mocy instalacji PV

Na każde zużyte rocznie 1000 kWh energii dobrać ok. 1,25 kWp mocy instalacji PV

lub

Na każdą wydaną 1 zł na miesięcznym rachunku dobrać 27,5 Wp mocy instalacji

Na każde wydane 100 zł na miesięcznym rachunku dobrać 2,75 kWp mocy instalacji

KOLEKTOR SŁONECZNY

Wybierając kolektor słoneczny zamiast instalacji fotowoltaicznej, również należy zwrócić uwagę, iż na rynku istnieją różne rodzaje kolektorów. Ze względu na czynnik roboczy kolektory słoneczne dzieli się na: cieczowe i powietrzne. Natomiast ze względu na budowę rozróżnia się: kolektory płaskie, kolektory próżniowe, kolektory magazynujące elastyczne (z tworzyw sztucznych). Również ważnym jest kąt pochylenia kolektora określający potencjalne zyski, jakie zaplanowaliśmy w związku z jego montażem. Poniższy schemat pokazuje optymalne kąty pochylenia kolektorów.

Źródło: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

Czy kolektory słoneczne są opłacalne?

Najważniejsze cechy charakterystyczne przy opłacalności instalacji tego typu urządzeń to:

- 1) Okres eksploatacji instalacji solarnej wynosi ok. 20 lat,
- 2) Koszt zakupu kolektorów słonecznych dla 4 osobowej rodziny waha się w granicach 10 000 zł – 17 000 zł,
- 3) Ilości zużycia ciepłej wody przez gospodarstwo (większe zużycie = lepsze wykorzystanie instalacji),
- 4) Najkrótszy okres zwrotu, z dotacją, w przypadku zastąpienia podgrzewania, wykorzystującego energię elektryczną, kolektorami słonecznymi wynosi ok. 5 - 8 lat, a dla gazu płynnego, czy oleju opałowego 10 - 15 lat,
- 5) Systemy solarne nie umożliwiają długoterminowego gromadzenia energii cieplnej, dlatego też nie możemy wykorzystać w okresie zimowym, nadwyżek uzyskanych latem.

Podsumowując, realizacja przedsięwzięcia związanego czy z remontem budynku czy też montażem mikroinstalacji fotowoltaicznych lub kolektorów słonecznych może okazać się stosunkowo prosta, jeżeli przed jej rozpoczęciem jasno określimy co chcemy osiągnąć poprzez przeprowadzenie tego typu prac. Precyzyjne określenie zakresu realizacji inwestycji i celu do jakiego chcemy dążyć w znacznym stopniu ograniczy nam niepotrzebny stres i przyczynić się może do zmniejszenia w przyszłości naszych wydatków obciążających budżet domowy.

KONSULTACJE Z ENERGETYKIEM GMINNYM

Burmistrz Miasta Rawa Mazowiecka uruchomił w Urzędzie Miasta stały punkt konsultacyjny w zakresie uruchomionych programów dotyczących ograniczania niskiej emisji.

Punkt konsultacyjny znajduje się w Biurze ds. Rewitalizacji – w pokoju nr 21, a w zakresie Programu Czyste Powietrze również w pokoju nr 9, w budynku przy Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego 4.

KONKURS NA NAJŁADNIEJSZĄ ELEWACJĘ

Jedyną z najważniejszych form pomocowych, które będą realizowane przez Miasto Rawa Mazowiecka jest konkurs na najładniejszą elewację. Konkurs będzie realizowany co roku, zaczynając od 2020 r.

Celem konkursu jest:

- poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka i kształtowanie postawy współodpowiedzialności mieszkańców za wizerunek miasta,
- aktywizacja właścicieli budynków do wykonania prac remontowych, w szczególności remontu frontu elewacji budynku usytuowanego w pierzei ulicy lub placów w celu poprawy walorów estetycznych na obszarze rewitalizacji,

- polepszenie jakości przestrzeni publicznej,
- promowanie dobrych praktyk inwestorów, którzy realizując zaplanowane prace uzyskali najlepszy rezultat.

Konkurs skierowany jest do właścicieli, współwłaścicieli i wspólnot mieszkaniowych budynków mieszkalnych i mieszkalno-usługowych. Z wyłączeniem takich, które są własnością/współwłasnością miasta Rawa Mazowiecka lub spółek miejskich.

Pod koniec 2019 r. została ogłoszona pierwsza edycja konkursu pn. „Elewacje centrum Rawy Mazowieckiej” według zasad określonych w regulaminie będącym załącznikiem do Zarządzenia Burmistrza Miasta Rawa Mazowiecka nr 134/2019 z dnia 18 listopada 2019 r.

Trzecia edycja konkursu została ogłoszona zarządzeniem nr 4 Burmistrza Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 19 stycznia 2022 r. Zgodnie z regulaminem, do konkursu mogą zostać zgłoszone budynki usytuowane na obszarze rewitalizacji, w których zostały wykonane prace obejmujące remont elewacji frontowej, w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 30 września 2022 r.

Zgłoszenia konkursowe należy składać w terminie od dnia 1 do dnia 31 października 2022 r. w siedzibie Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka poprzez wypełnienie karty zgłoszenia, którą wraz z załącznikami będzie można pobrać ze strony internetowej www.rawamazowiecka.pl, zakładka [Dla mieszkańca/Programy/Różne](#).

Komisja konkursowa wyłoni trzech laureatów konkursu, natomiast Burmistrz zatwierdzi zwycięzców i dodatkowo przyzna maksymalnie trzy nagrody wyróżnienia. Pula nagród na 2022 r. została określona w wysokości 61 000 zł.

Zarządzenie Burmistrza dotyczące warunków konkursu w 2022 r. dostępne jest na stronie internetowej Miasta Rawa Mazowiecka w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem: <https://bip.rawamazowiecka.pl/plik,15932,zarzadzenie-nr-4-2022.pdf>.

Ważne!

W warunkach konkursowych zapisano, że w ramach remontu elewacji należy uwzględnić kolorystykę, która zostanie również zapisana w ustaleniach planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu nr 4:

Kolorystyka elewacji według katalogu RAL 1013, RAL 1014, RAL 1015, RAL 7035, RAL 7044, RAL 7047, RAL 9001, RAL 9002, RAL 9003, RAL 9010, RAL 9016 i RAL 9018.

Kolorystyka cokołów według katalogu RAL 1000, RAL 1001, RAL 1002, RAL 1019, RAL 3012, RAL 4009, RAL 6021, RAL 7004 i RAL 7044.

Kolorystyka pokryć dachowych według katalogu RAL 3012, RAL 3022 i RAL 7047.

OBNIŻENIE OPŁAT ZA ZAJĘCIE PASA DROGOWEGO W CELU WYKONANIA REMONTU ELEWACJI BUDYNKU

Rada Miasta Rawa Mazowiecka uchwałą nr XIV/109/19 z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie *ustalenia stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych* ([Dz. Urzędowy Woj. Łódzkiego z 2020 r. poz. 261](#)) ustaliła preferencyjną stawkę w wysokości 0,10 zł za 1 m² powierzchni pasa drogowego w celu prowadzenia robót związanych z remontem elewacji budynku.

DOTACJA Z BUDŻETU MIASTA NA ZABYTKI

W budżecie Miasta Rawa Mazowiecka może zostać zaplanowana kwota przeznaczona na dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków Miasta Rawa Mazowiecka.

Zasady udzielania dotacji określone są w [uchwale nr XLVIII/360/10 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 30 czerwca 2010 r.](#)

Z budżetu Miasta Rawa Mazowiecka mogą być udzielane dotacje celowe na sfinansowanie prac lub robót budowlanych przy zabytku ruchomym lub nieruchomym, jeżeli zabytek ten łącznie spełnia następujące kryteria:

- znajduje się na stałe na obszarze miasta Rawa Mazowiecka;
- posiada istotne znaczenie historyczne, artystyczne lub kulturowe dla mieszkańców miasta Rawa Mazowiecka bądź usytuowany jest w miejscu posiadającym takie znaczenie;
- jest wpisany do rejestru zabytków.

Wykaz zabytków wpisanych do rejestru dostępny jest na stronie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi: [http://www.wuoz-lodz.pl/Rejestr i ewidencja zabytkow,19](http://www.wuoz-lodz.pl/Rejestr_i_ewidencja_zabytkow,19)

Dotacja może obejmować nakłady konieczne, planowane do poniesienia lub poniesione na przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub roboty budowlane na:

- 1) sporządzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich,
- 2) przeprowadzenie badań konserwatorskich lub architektonicznych,
- 3) wykonanie dokumentacji konserwatorskiej,
- 4) opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich,
- 5) wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami prawa budowlanego,
- 6) sporządzenie projektu odtworzenia kompozycji wnętrz,
- 7) zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku,
- 8) stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku,
- 9) odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki,

- 10) odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych odrzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych,
- 11) odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych odrzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
- 12) modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych lub w zabytkach, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności,
- 13) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej,
- 14) uzupełnianie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz zabytków archeologicznych nieruchomości o własnych formach krajobrazowych,
- 15) działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu
- 16) zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru, o których mowa w pkt 7-15.
- 17) zakup i montaż instalacji przeciwwłamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.

Udzielenie dotacji może nastąpić po złożeniu przez właściciela lub posiadacza zabytku wniosku w tej sprawie w Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka. We wniosku o przyznanie dotacji należy wskazać:

- imię, nazwisko, miejsce zamieszkania wnioskodawcy lub nazwę, i adres siedziby wnioskodawcy będącego jednostką organizacyjną;
- dane obiektu uwidocznione w rejestrze zabytków;
- fotograficzną dokumentację zabytku;
- dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do władania zabytkiem;
- decyzję właściwego organu ochrony zabytków zezwalającą na przeprowadzenie prac lub robót budowlanych przy zabytku oraz projekt i pozwolenie na budowę, gdy wniosek dotyczy prac lub robót budowlanych przy zabytku nieruchomym lub program prac, gdy wniosek dotyczy prac przy zabytku ruchomym;
- wnioskowaną kwotę dotacji i proponowany termin jej przekazania;
- zakres prac lub robót budowlanych, które mają być objęte dotacją i terminy ich wykonania;
- wykaz prac lub robót budowlanych wykonanych przy danym zabytku w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku z podaniem łącznej wysokości nakładów, w tym wysokości i źródeł dofinansowania otrzymanego ze środków publicznych.

Więcej informacji na temat dotacji na zabytki z budżetu miasta Rawa Mazowiecka udziela Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, Urząd Miasta Rawa Mazowiecka, Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego 5, pokój nr 7, tel. 46 814 37 69, e-mail: oswiata@rawamazowiecka.pl

PROGRAMY BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Bank Gospodarstwa Krajowego stworzył specjalny Fundusz Termomodernizacji i Remontów, którego celem jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe oraz wypłata rekompensat dla właścicieli budynków mieszkalnych, w których były lokale kwaterunkowe. Przygotowano następujące formy pomocy:

- premia termomodernizacyjna,
- premia remontowa,
- premia kompensacyjna.

PREMIA TERMOMODERNIZACYJNA

Przedsięwzięcie termomodernizacyjne zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. *o wspieraniu termomodernizacji i remontów* (Dz. U. z 2020 r. poz. 22).

Jest to przedsięwzięcie, którego przedmiotem jest:

- a) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania do budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania oraz budynków stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych,
(w budynkach, w których modernizuje się wyłącznie system grzewczy — co najmniej o 10%; w budynkach, w których po 1984 r. przeprowadzono modernizację systemu grzewczego — co najmniej o 15%; w pozostałych budynkach — co najmniej o 25%),
- b) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie co najmniej o 25% rocznych strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, tj.: kotłowniach lub węzłach cieplnych, z których nośnik ciepła jest dostarczany bezpośrednio do instalacji ogrzewania i ciepłej wody w budynku; w ciepłowniach osiedlowych lub grupowych wymiennikach ciepła wraz z siecią ciepłowniczą o mocy nominalnej do 11,6 MW, dostarczających ciepło do budynków, jeżeli budynki, do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii, określone w przepisach prawa budowlanego, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków,
- c) wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynków — co najmniej o 20% w stosunku rocznym,
- d) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.

Premia termomodernizacyjna to forma pomocy państwa dla inwestora realizującego przedsięwzięcie termomodernizacyjne. Jest ona przyznawana przez Bank Gospodarstwa Krajowego w wysokości 20% kwoty kredytu wykorzystanego na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, jednak nie może wynosić więcej niż 16% kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięcia i dwukrotność przewidywanych rocznych oszczędności kosztów energii, ustalonych na podstawie pozytywnie zweryfikowanego audytu energetycznego.

Kto może się ubiegać o dofinansowanie?

O dofinansowanie projektu w ramach premii termomodernizacyjnej, mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy:

- budynków mieszkalnych,
- budynków zbiorowego zamieszkania,
- budynków użyteczności publicznej stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych,
- lokalnych sieci ciepłowniczych,
- lokalnych źródeł ciepła,

realizujący przedsięwzięcie termomodernizacyjne, na podstawie pozytywnie zweryfikowanego audytu energetycznego.

Z premii mogą korzystać inwestorzy bez względu na status prawny, a więc np.: osoby prawne (m.in. spółdzielnie mieszkaniowe i spółki prawa handlowego), jednostki samorządu terytorialnego, wspólnoty mieszkaniowe, osoby fizyczne (w tym właściciele domów jednorodzinnych). O dofinansowanie nie mogą się jednak ubiegać jednostki budżetowe i samorządowe zakłady budżetowe.

Warunkiem ubiegania się o premię termomodernizacyjną jest przedstawienie audytu energetycznego i dołączenie go do wniosku o przyznanie premii termomodernizacyjnej i wniosku kredytowego.

Po zawarciu warunkowej umowy kredytu, bank kredytujący przesyła do Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) wniosek inwestora o przyznanie premii termomodernizacyjnej wraz z audytem energetycznym oraz oryginał lub kopię umowy kredytu, poświadczoną przez bank za zgodność z oryginałem.

BGK w ciągu 30 dni roboczych od daty otrzymania prawidłowo sporządzonego wniosku wraz z załącznikami:

- zaleca wykonanie weryfikacji audytu energetycznego innym podmiotem,
- sprawdza, czy zostały spełnione inne warunki premii termomodernizacyjnej.

W przypadku pozytywnej weryfikacji BGK zawiadamia inwestora i bank kredytujący o przyznaniu premii określając jej wysokość.

Informacje dotyczące premii termomodernizacyjnej pochodzą ze strony internetowej Banku Gospodarstwa Krajowego: <https://www.bgk.pl/osoby-fizyczne/fundusz-termomodernizacji-i-remontow/> oraz informatora BGK o zasadach udzielania premii https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Fundusze_i_programy/FTiR/BGK_informator_FTiR.pdf

PREMIA REMONTOWA

Przedsięwzięcie remontowe zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. z 2020 r. poz. 22).

Jest to przedsięwzięcie związane z termomodernizacją, którego przedmiotem jest:

- a) remont budynków wielorodzinnych,
- b) wymiana w budynkach wielorodzinnych okien lub remont balkonów, nawet jeśli służą one do wyłącznego użytku właścicieli lokali,
- c) przebudowa budynków wielorodzinnych, w wyniku której następuje ich ulepszenie,
- d) wyposażenie budynków wielorodzinnych w instalacje i urządzenia wymagane dla oddawanych do użytkowania budynków mieszkalnych, zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi.

Premia remontowa to forma pomocy państwa dla inwestora realizującego przedsięwzięcie remontowe. Jest ona przyznawana przez Bank Gospodarstwa Krajowego w wysokości 20% kwoty kredytu wykorzystanego na realizację przedsięwzięcia remontowego, jednak nie może wynosić więcej niż 15% jego kosztów. Jeśli w budynku będącym przedmiotem przedsięwzięcia remontowego znajdują się lokale inne niż mieszkalne, wysokość premii remontowej stanowi iloczyn kwoty ustalonej jak wyżej i wskaźnika udziału powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych w powierzchni użytkowej wszystkich lokali w tym budynku

Kto może się ubiegać o dofinansowanie?

Z premii mogą skorzystać wyłącznie:

- osoby fizyczne,
- wspólnoty mieszkaniowe z większościovym udziałem osób fizycznych,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- towarzystwa budownictwa społecznego,

realizujące przedsięwzięcia remontowe, jeśli:

- wskaźnik kosztu przedsięwzięcia jest nie niższy niż 0,05 i nie wyższy niż 0,70;
- w wyniku realizacji tego przedsięwzięcia nastąpi zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną do budynku wielorodzinnego na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej co najmniej o 10%;
- w przypadku, gdy wskaźnik kosztu przedsięwzięcia remontowego przekracza 0,3, warunkiem uzyskania premii remontowej jest zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania budynków wielorodzinnych — o co najmniej 25%.

Premia remontowa przysługuje inwestorowi z tytułu realizacji przedsięwzięcia remontowego i stanowi spłatę części kredytu zaciągniętego przez inwestora.

Przysługuje tylko inwestorom korzystającym z kredytu. Nie mogą z niej korzystać inwestorzy realizujący przedsięwzięcie remontowe wyłącznie z własnych środków.

Warunkiem ubiegania się o premię remontową jest przedstawienie audytu remontowego i dołączenie go do wniosku o przyznanie premii remontowej i wniosku kredytowego.

Informacje dotyczące premii remontowej pochodzą ze strony internetowej Banku Gospodarstwa Krajowego: <https://www.bgk.pl/osoby-fizyczne/fundusz-termomodernizacji-i-remontow/> oraz informatora BGK o zasadach udzielania premii https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Fundusze_i_programy/FTiR/BGK_informator_FTiR.pdf

PROGRAM CZYSTE POWIETRZE

Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizują program Czyste Powietrze, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program skupia się na wymianie starych pieców na paliwo stałe oraz na termomodernizacji budynków jednorodzinnych, aby efektywnie zarządzać energią. Działania te mają służyć ochronie środowiska oraz oszczędnościom finansowym budżetów domowych.

Realizacja programu: lata 2018-2029

Przyjmowanie wniosków: do dnia 31 grudnia 2027 r.

Wydatkowanie środków przez WFOŚiGW: do dnia 30 września 2029 r.

Dla kogo jest program ?

Program Czyste Powietrze jest skierowany do osób fizycznych, które:

- są właścicielami/współwłaścicielami domów jednorodzinnych mieszkalnych całorocznych,
- posiadają prawo własności lub są współwłaścicielami wydzielonego w budynku mieszkalnym jednorodzinnym lokalu z wyodrębnioną księgą wieczystą, z zastrzeżeniem, że w budynku są nie więcej niż dwa lokale mieszkalne.

Na co można uzyskać dofinansowanie?

Program przewiduje dofinansowania m.in. na:

- wymianę nieefektywnych energetycznie źródeł ciepła (pieców i kotłów na paliwo stałe) na nowe, spełniające wymagania techniczne określone w programie,
- docieplenie przegród budynku,
- docieplenie podłogi na gruncie, stropów nad pomieszczeniami nieogrzewanymi,
- docieplenie stropów pod nieogrzewanymi poddaszami,
- zakup i wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- montaż lub modernizację instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej,
- instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznej),
- zakup i montaż wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła,

- wymianę bram garażowych (tylko w pomieszczeniach, które są ogrzewane),
- węzeł cieplny z programatorem temperatury,
- wykonanie przyłącza,
- audyt energetyczny budynku przed realizacją przedsięwzięcia,
- dokumentację projektową związaną z modernizacją, przebudową dachu (części konstrukcyjne dachu) wraz z dociepleniem,
- dokumentację projektową modernizacji instalacji wewnętrznych oraz wymiany źródeł ciepła,
- ekspertyzę ornitologiczną i chiropterologiczną.

Warunki dofinansowania:

- dofinansowanie jest udzielane w formie dotacji lub w formie dotacji z przeznaczeniem na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego,
- nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcia, dla których wnioskowana kwota dotacji jest niższa niż 3 tysiące złotych. Warunek nie dotyczy przedsięwzięć, w zakresie których jest zakup i montaż źródła ciepła,
- okres realizacji przedsięwzięcia: zakończenie przedsięwzięcia w podstawowym i podwyższonym poziomie dofinansowania, nie później niż 30 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie, w najwyższym poziomie dofinansowania – 36 miesięcy, dla wniosków składanych w bankach – 18 miesięcy,
- wprowadza się możliwość finansowania przedsięwzięć rozpoczętych do 6 miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie, oraz nie wcześniej niż 15 maja 2020 r.,
- możliwe jest także dofinansowanie przedsięwzięć zakończonych pod warunkiem, że nie zostały rozpoczęte wcześniej niż 6 miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie oraz nie wcześniej niż 15 maja 2020 r., a dla najwyższego poziomu dofinansowania nie wcześniej niż 6 miesięcy przed datą 25 stycznia 2022 r.,
- dotacje będą udzielane za pośrednictwem szesnastu Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W przypadku Rawy Mazowieckiej właściwym jest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi,
- w przypadku dotacji z przeznaczeniem na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego wnioskodawca składa wniosek o dofinansowanie w banku równocześnie z wnioskiem o kredyt.

Intensywność dofinansowania

W dniu 21 października 2020 r. rozpoczął się nabór wniosków dla beneficjentów kwalifikujących się do drugiej części programu „Czyste Powietrze” zakładającej podwyższony poziom dofinansowania. Nabór jest przygotowany z myślą o właścicielach budynków jednorodzinnych z niższymi dochodami. Beneficjentem **Części 2** programu może zostać osoba fizyczna, która łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) Przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydanym przez gminę, nie przekracza kwoty:
 - a) 1564 zł w gospodarstwie wieloosobowym,
 - b) 2189 zł w gospodarstwie jednoosobowym.

- 2) Roczny przychód z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za rok kalendarzowy, za który ustalony został przeciętny miesięczny dochód wskazany w zaświadczeniu, o którym mowa powyżej, nie przekracza trzydziestokrotności kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów obowiązującym w grudniu roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie.

Aby dostać wyższą dotację na wymianę kotła i termomodernizację domu, trzeba mieć zaświadczenie o dochodach wydane przez gminę. Zaświadczenia o dochodach są wydawane przez gminy na podstawie żądań składanych przez osoby zainteresowane aplikowaniem w drugiej części programu o uzyskanie podwyższonej bezzwrotnej dotacji. O wydanie zaświadczenia należy się zwrócić do gminy zgodnie ze swoim adresem zamieszkania. Osoby zamieszkające w mieście Rawa Mazowiecka powinny kierować żądania do Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka na wzorze, który można znaleźć na stronie internetowej Miasta Rawa Mazowiecka www.rawamazowiecka.pl w zakładce [Dla mieszkańca/Programy/Program „Czyste Powietrze”](#).

W dniu 25 stycznia 2022 r. rozpoczął się nabór wniosków o dofinansowanie w formie dotacji dla Beneficjentów uprawnionych do najwyższego poziomu dofinansowania w ramach **Części 3** Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.

W ramach Części 3 programu istnieje możliwość finansowania przedsięwzięć:

- rozpoczętych nie wcześniej niż 6 miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie;
- zakończonych pod warunkiem, że nie zostały rozpoczęte wcześniej niż 6 miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie oraz nie wcześniej niż 6 miesięcy przed datą rozpoczęcia ww. naboru.

Beneficjentem uprawnionym do najwyższego poziomu dofinansowania może zostać osoba fizyczna, która łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) Jest właścicielem/współwłaścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą.
- 2) Przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydawanym zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty:
 - a) 900 zł w gospodarstwie wieloosobowym;
 - b) 1 260 zł w gospodarstwie jednoosobowym;

lub

ma ustalone prawo do otrzymywania zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługujące w każdym z kolejnych 6 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o wydanie zaświadczenia oraz co najmniej do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie.

Zaświadczenie o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka jej gospodarstwa domowego albo zaświadczenie o ustalonym prawie do otrzymywania zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego beneficjent powinien uzyskać od burmistrza miasta. Złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach Części 3 programu jest uwarunkowane posiadaniem jednego z ww. zaświadczeń.

- 3) Roczny przychód osoby, która przedstawiła zaświadczenie o przeciętnym miesięcznym dochodzie na jednego członka gospodarstwa domowego, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za rok kalendarzowy, za który ustalony został przeciętny miesięczny dochód wskazany w zaświadczeniu, nie może przekroczyć dwudziestokrotności kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów obowiązującym w grudniu roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie.

Nie jest możliwa korekta wniosku o dofinansowanie złożonego w ramach Części 1 albo 2 Programu przed dniem 25 stycznia 2022 r. zmieniająca warunki dofinansowania na zgodne z Częścią 3 programu. Jeżeli Wnioskodawca złożył wniosek o dofinansowanie przed dniem 25 stycznia 2022 r., ale nie zawarł umowy o dofinansowanie, może wycofać wniosek i złożyć go ponownie na warunkach Części 3 programu, z zastrzeżeniem spełnienia wymogów dotyczących terminu rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia wskazanych w Programie.

Nabór wniosków

Nabór wniosków jest prowadzony w trybie ciągłym. Wnioski są przyjmowane i rozpatrywane przez właściwe terytorialnie Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W przypadku Rawy Mazowieckiej właściwym jest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. Terminy składania i rozpatrywania wniosków oraz sposób ich wypełniania (elektronicznie i na papierze) są zamieszczone na stronach internetowych właściwych WFOŚiGW. Mieszkańcy naszego miasta powinni korzystać ze strony WFOŚiGW w Łodzi pod adresem: www.wfosigw.lodz.pl.

W związku z porozumieniem zawartym z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, począwszy od 18 listopada 2019 r. mieszkańcy, którzy są właścicielami budynków usytuowanych w granicach administracyjnych miasta Rawa Mazowiecka, mogą składać wnioski o dofinansowanie w Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka. Mieszkańcom zostało udostępnione stanowisko komputerowe w pokoju nr 9, przy którym można wypełnić i wydrukować wniosek. Pracownicy Biura ds. Rewitalizacji pomagają także w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie oraz wniosku o płatność.

Zmiany w programie wprowadzone od 25 stycznia 2022 r.

Od dnia 25 stycznia 2022 r. w programie wprowadzono następujące zmiany:

- usunięcie możliwości składania wniosku o płatność przed zawarciem umowy dotacji,
- dopuszczenie kotłów dwupaliwowych zgazowujących drewno i spalających pellet drzewny, jako zgodnych z celami Programu,
- doprecyzowanie wymagań dla przewodów kominowych w przypadku kotłów na paliwo stałe – beneficjent będzie zobowiązany, aby do wniosku o płatność dołączyć protokół odbioru kominiarskiego podpisany przez osobę posiadającą uprawnienia,
- dla umów dotacji zawartych na podstawie wniosków o dofinansowanie w formie dotacji składanych od dnia 25 stycznia 2022 r., rozliczenie dofinansowania możliwe jest tylko w oparciu o formularz online wniosku o płatność dostępny na stronie NFOŚiGW. Nie ma możliwości rozliczenia w oparciu o formularz pdf.

Zmiany, które mają zastosowanie również do wniosków o dofinansowanie złożonych w ramach wcześniejszych wersji Programu:

- wnioskodawca nie musi być właścicielem źródła ciepła, o dofinansowanie którego wnioskuje, żeby skorzystać z dofinansowania w ramach Programu. Wyjątek ten dotyczy sytuacji, gdy dofinansowanie łączy się z gminnymi programami parasolowymi, w których wnioskodawca nie staje się właścicielem kotła do zakończenia okresu trwałości;
- dopuszczenie wydłużenia okresu realizacji przedsięwzięcia o więcej niż 6 miesięcy (limit taki obowiązuje w pozostałych przypadkach) w przypadku, gdy opóźnienie rozliczenia wynika z przesunięcia terminu przyłączenia gazu przez operatora.

Ważne!

- 1) dofinansowanie dotyczy tylko wymiany dotychczasowego kotła na paliwo stałe,
- 2) wymieniane źródło ciepła na [paliwo stałe musi być trwale wyłączone z użytku,,
- 3) dofinansowanie na zakup i montaż kotła na paliwo stałe nie jest udzielane w przypadku, gdy budynek/lokal jest podłączony do sieci dystrybucji gazu,
- 4) zakup i montaż kotła na węgiel był możliwy tylko do końca 2021 r. Aby otrzymać dotację, wnioskodawca musiał złożyć wniosek o dofinansowanie obejmujący kocioł na węgiel oraz kupić i zamontować taki kocioł do 31 grudnia 2021 r. Faktura dotycząca przedsięwzięcia powinna być wystawiona do końca 2021 r., przy czym warunek ten nie dotyczy wniosków złożonych przed 1 lipca 2021 r.,
- 5) począwszy od 1 lipca 2021 r. pojawiła się możliwość uzyskania wsparcia na zakup i montaż kotła na pellet o podwyższonym standardzie,
- 6) w budynkach, dla których po 31 grudnia 2013 r. został złożony wniosek o pozwolenie na budowę (lub odrębny wniosek o zatwierdzenie projektu budowlanego lub zostało dokonane zgłoszenie budowy), nie udziela się dofinansowania na ocieplenie przegród budowlanych, stolarkę okienną i drzwiową,
- 7) W przypadku gdy Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w ramach Programu Mój Prąd może otrzymać dofinansowanie z Programu Czyste Powietrze na inny zakres przedsięwzięcia, niż dofinansowany z Programu Mój Prąd,
- 8) Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcie, na które Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w ramach programu Stop Smog,
- 9) Nabór nie dotyczy budynków wielorodzinnych oraz budynków nowobudowanych.

Aby uzyskać dofinansowanie należy wykonać następujące czynności:

1. Zdobyć wiedzę

Zapoznać się z programem priorytetowym, formularzem wniosku i instrukcjami oraz regulaminem naboru. Potrzebne informacje są dostępne na stronie internetowej WFOSiGW w Łodzi pod adresem: www.wfosigw.lodz.pl oraz na stronie internetowej Miasta Rawa Mazowiecka pod adresem: <http://www.rawamazowiecka.pl> i można się z nim zapoznać w zakładce Dla mieszkańca/Programy/ Program Czyste Powietrze. Informacji udzielają także pracownicy Biura ds. Rewitalizacji Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka.

2. Zbadać potrzeby budynku

Określić stan obecny i potrzeby budynku. Audyt energetyczny nie jest obowiązkowy, nie trzeba także wykonywać wszystkich prac wskazanych w audycie. Jeżeli jednak się je wykonuje, to zgodnie ze wskazaniem.

3. Wypełnić i złożyć wniosek o dofinansowanie

Aby wypełnić wniosek, należy wejść na Portal Beneficjenta na stronie WFOŚiGW w Łodzi, założyć konto, wypełnić wniosek i wysłać go poprzez konto elektronicznie. Oprócz wniosku w formie elektronicznej, do WFOŚiGW w Łodzi należy także dostarczyć wniosek w formie papierowej. Od 18 listopada 2019 r. mieszkańcy, którzy są właścicielami budynków usytuowanych w granicach administracyjnych miasta Rawa Mazowiecka, mogą składać wnioski w Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka. W Portalu Beneficjenta dostępne są wzory potrzebnych dokumentów.

4. Złożyć wniosek o płatność

Środki mogą być wypłacone w kilku transzach (nie więcej niż w trzech) po zrealizowaniu poszczególnych etapów przedsięwzięcia. Wzór wniosku o płatność dostępny jest na Portalu Beneficjenta na stronie WFOŚiGW.

5. Zakończenie przedsięwzięcia

WFOŚiGW/wfośigw może dokonać kontroli przedsięwzięć w okresie od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie, w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości.

6. Rozliczenie przedsięwzięcia

Rozliczenie przedsięwzięcia nastąpi po pozytywnej weryfikacji realizacji przedsięwzięcia przez WFOŚiGW w Łodzi na podstawie protokołu końcowego. Dopuszczone jest wykonanie montażu źródła ciepła siłami własnymi i podpisanie ww. protokołu przez Beneficjenta, który posiada odpowiednie uprawnienia wynikające z przepisów prawa lub uprawnienia udzielone przez producenta danego urządzenia.

DOTACJE NA ZABYTKI

Dotacje na zabytki mogą być udzielone na dofinansowanie: nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych. Warunkiem uzyskania takiego dofinansowania jest wpis do rejestru zabytków.

Dotacja jest bezzwrotną formą wsparcia z budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego, polegającą na dofinansowaniu lub sfinansowaniu prac prowadzonych przy zabytku indywidulanie wpisanym do rejestru zabytków.

Zasady udzielania dotacji uregulowane są w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2020 r. poz. 282).

Dotacja może obejmować nakłady konieczne na:

- 1) sporządzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich;
- 2) przeprowadzenie badań konserwatorskich lub architektonicznych;
- 3) wykonanie dokumentacji konserwatorskiej;
- 4) opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich;
- 5) wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami Prawa budowlanego;
- 6) sporządzenie projektu odtworzenia kompozycji wnętrz;
- 7) zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji *zabytku*;
- 8) stabilizację konstrukcyjną części składowych *zabytku* lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego *zabytku*;
- 9) odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego *zabytku* kolorystyki;
- 10) odtworzenie zniszczonej przynależności *zabytku*, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności;
- 11) odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych odrzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
- 12) modernizację instalacji elektrycznej w *zabytkach* drewnianych lub w *zabytkach*, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności;
- 13) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej;
- 14) uzupełnianie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz *zabytków* archeologicznych nieruchomości o własnych formach krajobrazowych;
- 15) działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu;
- 16) zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót przy *zabytku* wpisanym do rejestru, o których mowa w pkt 7-15;
- 17) zakup i montaż instalacji przeciwwłamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.

Dotacje konserwatorskie mogą być udzielane przez:

1. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
2. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w ramach środków Wojewody
3. Samorząd Województwa
4. Samorząd Gminy

DOTACJE MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

W Polsce zabytki podlegają prawnej ochronie. Państwo wspiera właścicieli zabytków w zakresie odbudowy, renowacji i zabezpieczenia przed zniszczeniem. Na takie prace przy zabytku można uzyskać dotację celową od **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**.

Kto może uzyskać dotację:

- osoby fizyczne,
- jednostki samorządu terytorialnego lub
- inne jednostki organizacyjne, będące właścicielem bądź posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru albo posiadające taki zabytek w trwałym zarządzie.

Wnioskodawca składa wniosek o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane planowane do przeprowadzenia w roku złożenia wniosku lub następnym, bądź przed upływem 3 lat po ich wykonaniu.

Z wnioskiem o udzielenie dotacji na dofinansowanie prac, przeprowadzonych w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku może wystąpić wnioskodawca nie będący jednostką sektora publicznego, którego działalność nie jest finansowana ze środków publicznych.

W przypadku refundacji, wniosek może być złożony w roku następującym po roku, w trakcie którego zakończono wszystkie prace i roboty, wymienione w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Prace, na które udzielono dotacji mogą być ponownie dofinansowane, jeżeli zaistnieje potrzeba ich przeprowadzenia po upływie 10 lat od roku udzielenia dotacji.

Aby złożyć wniosek trzeba mieć konto w Elektronicznym Biurze Obsługi Interesanta (EBOI). Do wniosku należy dołączyć od 5 do 15 zapisanych w formie elektronicznej zdjęć obiektu, będącego przedmiotem wniosku zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie.

Wnioski w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków należy złożyć do:

- 31 marca roku, w którym dotacja ma być udzielona, na dofinansowanie prac przeprowadzonych w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku 31 października roku poprzedzającego realizację prac, na dofinansowanie prac, które zostaną przeprowadzone
- 31 marca roku, w którym dotacja ma być udzielona, na dofinansowanie prac, które zostaną przeprowadzone.

Zgodnie z § 5 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. *w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków* (Dz. U. z 2017 r. poz.1674) wniosek o dotację celową może być złożony z pominięciem terminów określonych powyżej, jeżeli prace przy zabytku wpisanym do rejestru są wymagane ze względu na uszkodzenie tego zabytku w następstwie: pożaru, wybuchu, wstrząsu sejsmicznego, silnego wiatru, intensywnych opadów atmosferycznych, osuwiska ziemi, powodzi, katastrofy budowlanej lub innego nagłego zdarzenia o podobnym przebiegu, które wystąpiło w okresie 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku.

Jaką kwotę dotacji można uzyskać?

- do 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru – zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- do 100% nakładów koniecznych, w przypadkach określonych w art. 78 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tj.:
 - jeżeli zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,
 - jeżeli stan zachowania zabytku wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgodnie z programem "Ochrona zabytków", wytycznymi na dany rok oraz opublikowanym regulaminem programu, przyjmuje wnioski od uprawnionych wnioskodawców w terminach podanych w regulaminie. Szczegółowe informacje dotyczące programu znajdują się na stronie ministerstwa www.mkidn.gov.pl => *Co robimy* => *Programy Ministra* => [Ochrona zabytków](#) lub na stronie elektronicznego biura obsługi interesanta <https://esp.mkidn.gov.pl/> => *Ochrona zabytków*.

DOTACJE WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTEKÓW

Na prace przy zabytkach można również uzyskać dotację (lub refundację) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zasady przyznawania dotacji określone są przez każdego z wojewódzkich konserwatorów zabytków w drodze zarządzenia.

Regulamin przyznawania dotacji dla zabytków położonych na obszarze województwa łódzkiego na 2022 r. określił Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków [zarządzeniem nr 30 z dnia 27 września 2021 r.](#), zmienionym [zarządzeniem nr 41 z dnia 30 listopada 2021 r.](#)

Zgodnie z ww. zarządzeniem, **dotacja** może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, które zostaną przeprowadzone w roku następującym po roku złożenia wniosku.

Refundacja może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, które zostały przeprowadzone w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku. Wniosek o udzielenie refundacji można złożyć po przeprowadzeniu wszystkich prac lub robót przy zabytku wpisanym do rejestru, określonych w pozwoleniu Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wniosek o udzielenie dotacji lub refundacji może obejmować nakłady konieczne na sfinansowanie zadań określonych w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (zadania te zostały wymienione na stronie 30 poradnika).

Jaką kwotę dotacji można uzyskać?

- do 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru – zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- do 100% nakładów koniecznych, w przypadkach określonych w art. 78 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tj.:
 - jeżeli zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,
 - jeżeli stan zachowania zabytku wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku.

Wniosek o udzielenie dotacji można składać do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok przeprowadzenia planowanych prac. Planowany termin realizacji zadania nie powinien przekraczać dnia 30 września w roku prowadzenia prac.

Wniosek o udzielenie refundacji można składać do dnia 30 czerwca roku, w którym refundacja ma być udzielona.

Wnioski składa się na formularzach, które są załącznikami do [zarządzenia Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr 30 z dnia 27 września 2021 r.](#)

Szczegółowe zasady przyznawania dotacji i refundacji określone są w Zarządzeniu Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dostępnym na stronie https://www.wuoz-lodz.pl/Dotacje_2022,131

DOTACJE SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Celem przyznania dotacji przez Zarząd Województwa Łódzkiego jest poprawa stanu zachowania dziedzictwa kulturowego w województwie łódzkim i promowanie jego walorów wśród mieszkańców oraz udostępnianie zabytków na cele publiczne.

Województwo Łódzkie może udzielić dotacji celowej na wykonanie prac lub robót budowlanych przy zabytku, jeżeli zabytek ten łącznie spełnia następujące kryteria:

- jest wpisany do rejestru zabytków województwa łódzkiego;
- znajduje się na stałe w granicach administracyjnych województwa łódzkiego.

Zarząd Województwa Łódzkiego swoją uchwałą ogłasza konkurs na udzielenie dotacji na wykonanie w danym roku prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego.

O dofinansowanie może się ubiegać każdy, kto posiada tytuł prawny do zabytku wpisanego do rejestru zabytków województwa łódzkiego.

Dotacja z budżetu województwa łódzkiego na wykonanie prac przy zabytku może być udzielona w wysokości do 50% całkowitej wartości planowanego zadania, w szczególnie uzasadnionych przypadkach - do 100%, przy czym maksymalna wnioskowana kwota dotacji nie może być większa niż 100 tys. złotych.

Szczegółowe zasady przyznawania dotacji określa uchwała Zarządu Województwa Łódzkiego dostępna na stronie internetowej: <https://www.lodzkie.pl/kultura/ochrona-zabytkow/dotacje>

ZABYTKI W STREFIE REWITALIZACJI – MAPA POGLĄDOWA

